

Tanítómestereink

Móricz Zsigmond: „Abban a pillanatban” a sátoraljaújhelyi kisállomáson¹

Olyan családból származom, amelyben az egész életen át a várakozás és a kitartás volt az út a Jövő felé. Magyar család: a magyar sors. Magyarok az Árpádok kihalta óta semmi mást nem teszünk: vá-runk és kitartunk. A történelmünk apró pillanatokból áll, mikor a nagy cselekvések robbannak, s hosszú, hosszú néma korszakokból, mikor más nem jutott, csak a várakozás és a kitartás.

Deák Ferencnek ez volt minden politikája, de a Habsburg-kor mindenestül ez volt: vá-rakozni és kitartani. Milyen borzalmas századokat kellett átvárakozni. A török kor százötven évét... Az volt mindig az alap: „Az nem lehet, hogy így maradjon!...”

Az emberiség mégis fejlődő ég alatt él. Húsz év elég most ennek a történelmi balesetnek a kialvá-sára?

Mágnes a vasporszemet, ellenállhatatlan erő sodor a helyszínre. Ez a Halottak napja döntő. A magyarság ereje a halottakban él. Ott van tartalékolva minden erőnk, a holtak a mi oszlopaink, vé-dőink és megmentőink.

Új Simeonként csak egy sarkát lássam az Igazság megvalósulásának. Halottak napján vonatba vetem magam s haladok visszafelé a múltba. A gyorsvonat az ónos alkonyatba; amint sötétedik, egyre fényesebb emlékekbe sodor. [...]

Sátoraljaújhely: ezek a pompás sátorhegyek, ez a hatalmas főútvonal, középen a láncos kőosz-lopos vármegyeházzal, ahol Kazinczy ma is a levéltáros és Kossuth a fényszemafor, a magyar sínek új váltója. Ócska konflis zötyögve rohan a kisállomás felé velem, s én mintha egyre süllyednék a múlt mélységeibe... Szédül velem a história.

A Ronyva hídjánál szállok ki a kocsiból.

Pompás magyar tiszték s remek magyar legénység.

Lent a híd alatt tizenöt lépés széles folyócska: „a Ronyva, mely Trianonban mint hajó-zható folyam szerepelt”.

Igen, hajózható: vízi magával a papírhajókat, a szerződésekből csinált gyermeki kísérle-tek, az új s utolsó történelemhamisítást. [...]

- Tizenkét órát utaztam, hogy tizenkét percet itt tölthessek köztetek, egy talpalatnyi visz-zanyert földön. Abban a pillanatban, mikor ítélnék...

1 Nyolcvan évvel ezelőtt született meg az első bécsi döntés, amelynek révén 1938-ban Magyarország a trianoni békeszerződés értelmében elvesztett területeinek egy részét visszakapta Csehszlovákiától. Móricz Zsigmond *Az Est* című hírlap 1938. november 4-i számában tette közzé riportját a döntés nyomán a határszéli Sátoraljaújhelyen szerzett élményeiről. Írása kötetben csak a rendszer-változás után jelenhetett meg, ez közlésünk alapja. *Móricz Zsigmond: Árad a Bodrog. Írások a Felföldről.* Szerkesztette: Kováts Dániel. Felsőmagyarország Kiadó, Miskolc, 1998. 160-162. A kihagyásokat a szögletes zárójelbe tett három pont jelzi. (A szerk.)

Százötven lépés az egész. A kisállomás, a gyárállomás. A túlsó parton a cseh vámház, a cseh rendőrségi palota, a cseh épületek. Túl szép téglá és malter berendezkedés. Erre a kis időre. [...]

A napnak nyoma sincs, csak bizonyos fényerősség jelzi a délután hanyatlását. Levelet vesztett nyárfák, a Ronyva partján lombos, aranyba játszó bokrok. S a túlsó oldalon az országút, mely még mindig úgy van ideítelve, hogy az úttest cseh, az innenső árok magyar.

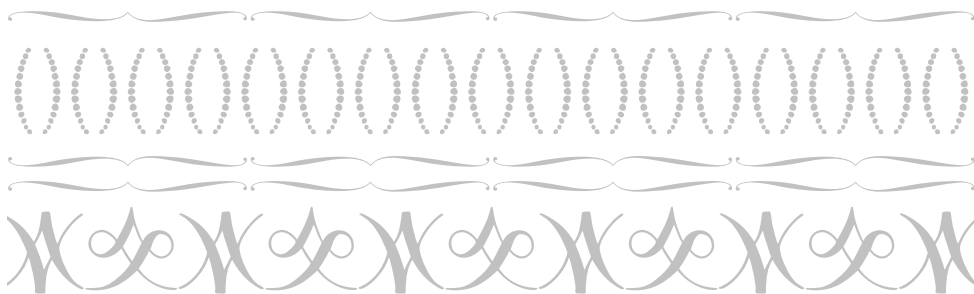
- Az a lány a biciklijén már cseh földön megy. [...]

- Csak azt mondd meg, te hétfejű sárkány, miben van a te erőd?

- Ezt az egyet nem mondom meg te magyar lány, hogy az én erőm abban van, hogy ha Sátoral-jaújhelyen annak a ligetnek a partján, annak a vadkannak a fejében, abban a dobozban, azt a kis da-razsat megöled, akkor vége az én erőmnek.

Szóról szóra a mese. [...]

A magyar jövő vár. Könny a szemben, tűz a szívben. Erőt, kitartást!

HÍREK

Jeles honismerők kitüntetése. Nemzeti ünnepünk, augusztus 20-a alkalmából a Kárpát-medencei magyar néprajztudomány területén elért eredményei, valamint a honismeret ügyének szolgálatában végzett értékteremtő és értékmentő munkája elismeréseként

Halász Péter

néprajzkutató, a Honismereti Szövetség tiszteletbeli elnöke (Gyimesközéplak)
A Magyar Érdemkereszt Lovagkeresztje kitüntetésben részesült.

„A Jászságért” Alapítvány kuratóriuma az 1/2018. sz. döntésével
a huszonhetedik alkalommal a *Jászságért Díjat*, a vele járó 1 000 000 forinttal,
életpályája elismeréseként

Tóth Tibor

helytörténésznek (Jászfényszaru) ítélte oda.